

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage

รายงานการศึกษาดูงาน คณะผู้ต้องขัง เรือนจำดอยฮาง

ศึกษาดูงานโครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

วันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2561

กิจกรรม

กิจกรรมที่ 1

ศึกษาดูงานฐานกิจกรรมศูนย์
ผลิตและจำหน่ายงานมือ

ฐาน 1 โรงทอผ้า
ฐาน 2 โรงกระดาษสา
ฐาน 3 โรงเซรามิก
ฐาน 4 โรงกาแฟ

กิจกรรมที่ 2

เยี่ยมชม
หอแห่งแรงบันดาลใจและฟัง
บรรยาย

รับฟังบรรยาย “ทางเลือกในการใช้ชีวิตหลังพ้นโทษ”

กิจกรรมที่ 3

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน
ประสบการณ์คนดอยตุง

ฐาน 1 ผู้อาวุโสในโครงการพัฒนาดอยตุงฯ
ฐาน 2 ทางเลือกอาชีพต่างๆ
ฐาน 3 คนรุ่นใหม่ในโครงการพัฒนาดอยตุงฯ

กิจกรรมที่ 1

ศึกษาดูงานฐานกิจกรรม

- ตัวแทนมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ กล่าวทักทายคณะศึกษาดูงาน และวัตถุประสงค์การดูงาน และภาพรวมการทำงานของศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือเล่าถึงพระราชดำริของสมเด็จพระเจ้า ภูมิพลอดุลยเดช แนวคิดการให้โอกาสคน “คนที่ไม่ดีเป็นเพราะเขาขาดโอกาสและทางเลือก” ยกตัวอย่างสภาพคนบนดอยตุงในช่วงเริ่มแรกที่ขาดโอกาส เมื่อได้รับโอกาสจึงสามารถพัฒนาตนเองได้จากนั้นจึงแยกย้ายเข้าสู่ฐานกิจกรรม
- หลังจากนั้นได้มีการแบ่งคณะศึกษาดูงาน จำนวน 36 ออกเป็น 4 กลุ่ม ใช้เวลาแต่ละฐานกิจกรรม ฐานละ 25 นาที

ฐาน 1 โรงงานทอผ้า

- บ้าคำเล่าถึงความเป็นมาของโรงทอผ้า ก่อนหน้าที่จะได้รับการพัฒนาว่าชาวบ้านในพื้นที่ไม่มีงาน ไม่มีเงิน บ้าคำต้องออกไปทำงานนอกพื้นที่ จนกระทั่งโครงการพัฒนาทยอยตุงเข้ามา ทำให้เริ่มมีทางเลือกอาชีพเข้ามาในพื้นที่ และเล่าถึงความอดทนของกลุ่มทอผ้าในเริ่มแรกที่มีเพียง 6 คน เพื่อให้คณะฯ ได้เห็นถึงความตั้งใจและอดทนของคนในพื้นที่ดอยตุง พร้อมกับย้ำว่า “ถ้าตั้งใจก็ทำได้ อย่าดูถูกตัวเอง”

ฐาน 2 โรงงานกระดาษสา

- วิทยากรให้ความรู้ตั้งแต่กระบวนการผลิตไปจนถึงการแปรรูปผลิตภัณฑ์กระดาษสา
- คณะศึกษาดูงาน ให้ความสนใจซักถามถึงขั้นตอนการทำ วิธีการทำ และทดลองทำกระดาษสาด้วยตนเอง เมื่อเข้าชมกระบวนการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากกระดาษสา การเข้าเล่ม พิมพ์ลาย ก็ให้ความสนใจการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และประเภทของผลิตภัณฑ์ที่โรงงานผลิต

ฐาน 3 โรงงานเซรามิก

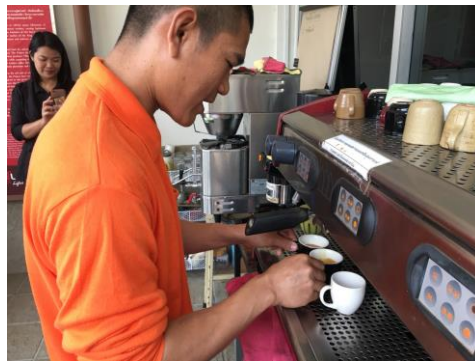

- วิทยากรอธิบายถึงวัตถุประสงค์การทำงานเซรามิก ขั้นตอนการหล่อ ปั้นแบบ การออกแบบผลิตภัณฑ์ และนำชมเตาเผา การเคลือบสี การตรวจสอบคุณภาพ
- คณะศึกษาดูงานให้ความสนใจการออกแบบผลิตภัณฑ์และสอบถามถึงตลาดจำหน่ายสินค้า

ฐาน 4 โรงคั่วกาแฟ

- พี่ค่านวลเล่าถึงความเป็นมาของการผลิตกาแฟเพื่อทดแทนการปลูกฝิ่นตามแนวคิด อธิบายการเดินทางของกาแฟจากพื้นที่ปลูกสู่ร้านกาแฟดอยตุง ขั้นตอนการปลูกกาแฟ การแปรรูป การรับซื้อ ผลผลิตจากชาวบ้าน มาตรฐาน GI และการสร้างความเป็นเจ้าของ คณะศึกษาดูงานได้เยี่ยมชมลานตากกาแฟ และชิมกาแฟ พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องรสชาติ

กิจกรรมที่ 2

เข้าเยี่ยมชมหอแห่งแรงบันดาลใจ”

- พี่นันท์ เล่าถึงความเป็นมาของหอแห่งแรงบันดาลใจ และพระราชดำริที่จะพัฒนาद्यตุงของสมเด็จพระย่า การถ่ายทอดแนวคิดการพัฒนา จากสมเด็จพระย่าผ่านราชสกุลมหิดล ตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ จนถึงพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ที่ทรงงานเพื่อคนไทยมาโดยตลอด

รับฟังบรรยาย “ทางเลือกในการใช้ชีวิตหลังพ้นโทษ”

นายสมิทธิ หาเรือนพีชน์ ได้เล่าถึงสภาพปัญหาของพื้นที่ดอยตุงและเน้นย้ำพระราชดำรัสของสมเด็จพระเจ้า “ไม่มีใครอยากเป็นคนไม่ดี แต่ที่เขาไม่ดี เพราะเขาขาดโอกาสและทางเลือก” เปรียบเทียบคนดอยตุงในช่วงเวลาดังกล่าวที่ขาดโอกาสกับสมาชิกโครงการกำลังใจ ที่พระองค์ฯฯ กำลังพระราชทานโอกาสให้เช่นกัน ได้เล่าถึงโครงการแก้ปัญหาเสพติดในพื้นที่ การสร้างทางเลือก การปลูกป่าเศรษฐกิจ นำสู่การสร้างธุรกิจให้เกิดขึ้นชุมชน และเน้นย้ำให้พวกเขามีความเชื่อมั่นว่าจะทำได้ เช่นเดียวกับที่ดอยตุงเชื่อมั่นว่าจะทำได้เมื่อสามสิบกว่าปีก่อน

นายพุมพิงศ์ เจริญผล (พี่ปู) ผู้จัดการธุรกิจกาแฟคำปลีก มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้เสริมถึงจุดเริ่มต้นของโครงการกำลังใจ การพยายามสร้างการยอมรับให้กับผู้ต้องขังหลังพ้นโทษ การสร้างโอกาสและทางเลือกอาชีพให้กับผู้ต้องขังด้วยร้านกาแฟกำลังใจ และได้เล่าถึงบทเรียนที่ได้รับจากการทำงานร่วมกับผู้ต้องขังคือ ทำให้รู้ว่าผู้ต้องขังมีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนา และมีความสามารถหากได้รับโอกาส

ตัวแทนแต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกจากกิจกรรมภาคเช้า

มีประเด็นสรุปความคิดเห็นที่น่าสนใจดังนี้

- ได้เห็นความหลากหลายของของอาชีพและการพัฒนาของคนในชุมชน และรู้สึกประทับใจที่การผลิตเน้นการใช้แรงงานคน ไม่ใช่เครื่องจักร
- ประทับใจระบบการทำงานของดอยตุง ทำให้ได้คิดว่าหลังจากพ้นโทษแล้วตนจะไปประกอบอาชีพอย่างไร
- แสดงความคิดเห็นว่าคนบนดอยตุงยังเปลี่ยนแปลงตัวเองได้ แล้วทำไมพวกเขาจะเปลี่ยนแปลงตัวเองเพื่อครอบครัวไม่ได้

กิจกรรมที่ 3

“แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านประสบการณ์คนดอยตุง”

ฐาน 1 ผู้อาวุโสในโครงการพัฒนาดอยตุงฯ

- ป้าโอ่ง เล่าถึงชีวิตในวัยเด็กค้าขายอาวุธให้กับกองกำลังติดอาวุธ
- ลุงสมชาย อดีตเคยติดฝิ่นอย่างหนัก
- พ่อหลวงอาผ่า เล่าถึงสภาพสังคมดอยตุงในอดีต

ประเด็นคำถามที่น่าสนใจจากผู้ศึกษาดูงาน

- กลุ่มติดอาวุธแต่ละกลุ่มอยู่กันอย่างไร ปกครองกันอย่างไร
- เมื่อก่อนดอยตุงเป็นเขาคั่วไลน์ เมื่อได้รับการปรับปรุงจนเป็นป่าสมบูรณ์แล้วมีรู้สึกอย่างไร และมีการอนุรักษ์ไว้อย่างไร
- สถานการณ์ยาเสพติดในปัจจุบันลดลงไปเยอะหรือไม่
- ปัจจุบันพ่อหลวงอาผ่าสอนลูกหลานอย่างไรไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

ฐาน 2 ตัวอย่างอาชีพต่าง ๆ ของคนดอยตุง

- วิทยากรเล่าถึงประวัติว่าเมื่อก่อนเคยลำบาก เกเร และทำผิดพลาด แต่เมื่อคิดถึงครอบครัว ทำให้ตั้งใจเปลี่ยนแปลงตัวเองให้ดีขึ้น
 - เล่าถึงการประกอบอาชีพที่จะต้องใช้ความอดทนอย่างมาก และจะต้องเปิดใจเรียนรู้เสมอ
-
- วิทยากรตั้งคำถามทิ้งท้ายให้กับผู้ศึกษาดูงานว่าหลังพ้นโทษออกมาแล้วจะไปประกอบอาชีพอะไร โดยอธิบายเพิ่มว่า อาชีพส่วนใหญ่ค่อนข้างหลากหลาย อาทิ ออกไปช่วยงานที่บ้าน ทำสวน การเกษตร แปรรูปผลผลิตการเกษตร พ่อค้าอิสระ เปิดร้านอาหารที่เคยทำก่อนเข้ามา ทำงานก่อสร้าง เป็นต้น เนื่องจากผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีต้นทุนทางสังคมค่อนข้างดี

ฐาน 3 คนรุ่นใหม่ในโครงการพัฒนาดอยตุงฯ

- พี่สุขสันต์ เล่าถึงชีวิตที่โชกโชน ในอดีตเคยติดคุกเพราะเรื่องยาเสพติดเนื่องจากคบเพื่อนไม่ดี และจุดเปลี่ยนในชีวิตหลังจากติดคุก
- พี่ต่อ พี่พี น้องคริส เล่าถึงเยาวชนคนรุ่นใหม่บนดอยตุง การสร้างภูมิคุ้มกัน การอดทนอย่าหวั่นไหว ต่อคำพูดของคนอื่น การเลือกคบเพื่อน โอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพ

ประเด็นคำถามที่น่าสนใจ

- ทำอย่างไรถึงจะออกจากวังวนเดิมๆ ได้
 - พี่สุขสันต์ให้ความเห็นว่า เราต้องอดทนต่อใจตัวเอง โดยพยายามบอกตัวเองตลอดว่าเราสามารถเป็นคนดีได้
 - เรามีทางเลือก และเรารู้ก่อนที่จะเลือกอยู่แล้วว่า ถ้าเราเลือกทางนี้ผลจะเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นเราเลือกทางที่ดีให้กับตนเองได้

